

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..)
พุทธศักราช

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยว่าด้วยระบบเลือกตั้ง

เหตุผล

โดยที่ระบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งใช้บัตรเลือกตั้งใบเดียวมีปัญหาหลายด้าน ก่อให้เกิดความยุ่งยากในทางปฏิบัติ เกิดความไม่เป็นธรรมแก่พรรคการเมือง ไม่สะท้อนเจตนารมณ์ของประชาชนในการเลือกตั้ง การคิดคำนวณคะแนนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ไม่มีความแน่นอนชัดเจน สมควรที่จะนำระบบการเลือกตั้งตามที่เคยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับก่อนหน้า ทั้งฉบับปี ๒๕๔๐ และปี ๒๕๕๐ ซึ่งใช้บัตรเลือกตั้งสองใบ มาใช้สำหรับการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและแบบบัญชีรายชื่อ ซึ่งเคยใช้ในการเลือกตั้งมาแล้วหลายครั้ง ประชาชนมีความเข้าใจและไม่มีปัญหาในทางปฏิบัติ เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกพรรคการเมือง และการกำหนดให้นายกรัฐมนตรีมาจากรายชื่อของพรรคการเมืองที่แจ้งไว้ใน การเลือกตั้งทั่วไป ซึ่งอาจเป็นบุคคลที่มีได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น เป็นการไม่สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยและได้บุคคลที่ประชาชนไม่ได้เลือกตั้งให้เข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จากเดิมที่เคยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหลายฉบับให้นายกรัฐมนตรีมาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นอกจากนี้การเลือกผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีควรต้องกระทำในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้น การให้สมาชิกวุฒิสภาเข้ามามีส่วนในการเลือกผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีด้วยไม่สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยและเจตนารมณ์ของประชาชน จึงจำเป็นต้องตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช

ในกรณีเช่นนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการให้มีการรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้งใหม่ โดยผู้สมัครรับเลือกตั้งเดิมทุกรายไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งที่จะจัดขึ้นใหม่นั้น”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๑๕๙ นายกรัฐมนตรีต้องแต่งตั้งจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรก ตามมาตรา ๑๒๑

การเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง ต้องมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรรับรอง

มติของสภาผู้แทนราษฎรที่เห็นชอบในการแต่งตั้งบุคคลให้เป็นนายกรัฐมนตรีต้องมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร การลงมติในกรณีเช่นว่านี้ให้กระทำโดยการลงคะแนนโดยเปิดเผย”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกมาตรา ๒๗๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....
นายกรัฐมนตรี

**บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..)
พุทธศักราช**

๑. บันทึกหลักการและเหตุผล

ให้ยกเลิกระบบเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันและนำระบบเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๔๐ มาใช้บังคับแทน และให้ยกเลิกที่มาของนายกรัฐมนตรีจากบัญชีของพรรคการเมือง เป็นนายกรัฐมนตรีต้องมาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยการเลือกนายกรัฐมนตรีให้กระทำในที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร โดยยกเลิกอำนาจของสมาชิกวุฒิสภาในการเลือกนายกรัฐมนตรี

๒. สาระสำคัญของร่างรัฐธรรมนูญ

๒.๑ กำหนดชื่อเรียกของรัฐธรรมนูญว่า “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ..) พุทธศักราช” (มาตรา ๑)

๒.๒ กำหนดวันมีผลใช้บังคับของรัฐธรรมนูญ ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป (มาตรา ๒)

๒.๓ ให้ยกเลิกมาตรา ๘๘ มาตรา ๘๙ และมาตรา ๙๓ ที่กำหนดที่มาของนายกรัฐมนตรีให้มาจากรายชื่อที่พรรคการเมืองเสนอไว้ต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง รวมถึงหลักเกณฑ์การเสนอชื่อบุคคลดังกล่าวและยกเลิกวิธีคำนวณจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่แต่ละพรรคการเมืองพึงมี (มาตรา ๓)

๒.๔ ยกเลิกวิธีการคำนวณสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ทั้งในกรณีการเลือกตั้งทั่วไป การเลือกตั้งใหม่ในบางเขตหรือบางหน่วยเลือกตั้งก่อนประกาศผลการเลือกตั้งหรือกรณีการเลือกตั้งยังไม่แล้วเสร็จหรือยังประกาศผลการเลือกตั้งยังไม่ครบทุกเขต และการเลือกตั้งใหม่ภายในหนึ่งปี เพราะเหตุการณเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม (มาตรา ๔)

๒.๕ ให้ยกเลิกวิธีการได้มาซึ่งนายกรัฐมนตรีจากเดิมมาจากรายชื่อของพรรคการเมือง เปลี่ยนเป็นมาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยให้การเลือกนายกรัฐมนตรีกระทำโดยที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร รวมถึงวิธีการเสนอชื่อผู้สมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี และการลงคะแนนเลือกนายกรัฐมนตรี (มาตรา ๕)

๒.๖ ยกเลิกอำนาจวุฒิสภาในการร่วมลงคะแนนเลือกผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีโดยยกเลิกมาตรา ๒๗๒ (มาตรา ๖)